

Til Stortingets Utdannings- og forskningskomité

Teknas innspill til Statsbudsjettet 2025

Forskning – Kap. 275, 285

En realnedgang på 3,5 prosent i forskningen er ikke bare et tall, det er en størrelse som kan bidra til forvitring av viktige forskningsmiljøer. Forskningsbasert kunnskap er viktigere enn noen gang. Vi skal sikre og utvikle samfunnskritiske områder, vi skal effektivisere og digitalisere både private og offentlige virksomheter, ivareta klima og natur på en bærekraftig måte. Alt dette må skje samtidig som vi bevarer tilliten i samfunnet. Forskning er avgjørende for å sikre at folket har tillit til at beslutninger som tas baseres på kunnskap og sannhet. Norge er lite land som må bygge sterke fagmiljøer nasjonalt i en tid preget av geopolitisk uro og proteksjonisme.

Tekna mener det er sterkt beklagelig med den realnedgangen som ligger i regjeringens budsjett, og ber Stortinget om en vekst til 1,2 prosent offentlig FoU-bevilgning.

Universiteter og høyskoler – Kap. 260/post 50

En realnedgang i finansieringen på 1,3 prosent vil få betydning for universitetene, enten i form av nedtrekk av studenter og avvikling av studieprogram eller gjennom å tilby lavere kvalitet på tilbudet. Det har gjennom en rekke budsjetter i flere regjeringstider vært pålagt sektoren årlige effektiviseringsuttak. Det kan ikke forventes at nedtrekket skal dekkes inn gjennom effektivisering.

Tekna ber Stortinget om å spesifisere hvordan Stortinget mener denne nedgangen skal dekkes inn.

Kompetanse for kvalitet – Kap. 226/post 22

I både grunn- og videregående skole skal lærere ha solid faglig fordypning i faget de underviser i. Tekna mener det er helt nødvendig å sikre at flere kandidater med faglig tyngde får mulighet til en karriere i skolen.

Departementet foreslår at utdanningsinstitusjonene, i en overgangsperiode fram til 2030, kan ta opp søkere med relevant bachelorgrad og minst to års relevant arbeidserfaring fra skolen, til PPU på 60 studiepoeng. Tekna mener at forslaget om å fire på kravet til master ved opptak til PPU, er en vei å gå for å øke rekrutteringen blant dem som allerede har to års relevant erfaring og som har et faglig nivå som tilfredsstillende lovkravene, gitt den lærerkrisen vi står i.

De som går inn i læreryrket med en bachelor, 2 års praksis og en master i PPU vil i videregående skole ha et svakere faglig grunnlag for undervisning, sammenlignet med de som har master i disiplin-faget og bygget på med PPU. Tekna mener at

kandidatene må oppfylle kravet om faglig fordypning på linje med masternivå i etterkant, gjennom ansettelse på vilkår og gjennom et tilbud om videreutdanning.

Tekna ber Stortinget sikre at det i kompetanseprogrammet «Kompetanse for kvalitet», eller gjennom andre finansieringsordninger, gis tilbud om videreutdanning til lærere med bachelor og PPU for å møte masterkravet, og at disse ansettes på vilkår.

En mer praktisk skole: Kap. 228/post 80 - Kap. 225/post 61

I den nylig fremlagte stortingsmeldingen «En mer praktisk skole», vises det til ordningen med en rentekompensasjonsordning for kommunene til å investere i læringsarenaer, inventar og utstyr i skolene fra Husbanken. Vi vet at det er tungt for kommuner å gjøre låneopptak i en situasjon hvor man må prioritere de lovpålagte oppgavene som allerede mangler finansiering, og er derfor usikker på om kommuner vil prioritere å bruke denne ordningen for å gjøre investeringer som tilrettelegger for mer praktisk læring.

Tekna mener det er mer treffsikkert å innvilge mer midler som direkte tilskudd i den søknadsbaserte ordningen.

Tekna ber Stortinget bevilge økte midler til søknadsbasert tilskuddsordning for utstyr, læringsarenaer og inventar til å tilrettelegge for en mer praktisk skole, med 200 millioner utover regjeringens forslag.

Tekna ber Stortinget be regjeringen rapportere på omfanget av omsøkte midler i den omtalte rentekompensasjonsordningen i forbindelse med RNB.

Dronelinje omgjøres til Landslinje- Kap. 225/post 60

Det brukes nå droner i økende grad innen en rekke svært viktige og samfunnskritiske områder. Den geopolitiske situasjonen har bidratt til at forsvaret rustes betydelig opp, her er dronevirksomhet en svært sentral brikke.

Andre områder, som å sørge for at vi har velfungerende kraftledninger, veier, broer, togskinner – ja alt som er nødvendig for å holde samfunnet i gang, såkalt kritisk infrastruktur, blir i stadig større grad kartlagt og overvåket av droner. Vi mangler mennesker til å utføre tilsyn og være tilstede på plasser med usikker fremkommelighet, eksempelvis våre havbaserte installasjoner – droner brukes også her i stadig større grad.

Da er det svært trist å se at fylkeskommuner, som Buskerud Fylkeskommune, ser seg nødt til å kutte i sine primær oppgaver, som er blant annet videregående skoler og deres tilbud, herunder fagutdanning som dronepilot.

Vi ber Stortinget be regjeringen om å vurdere å omgjøre VG2 og VG3 Drone til landslinjer for å sikre tilgang på etterspurt kompetanse.

Nye studieplasser til IKT Kap. 260/post 50

I Ny nasjonal plan for digitalisering ble det sagt at Norge skal være best i verden på digitalisering i 2030. Vi viser også til en storstilt satsning på forsvarssektoren, hvor digitalisering og dataforvaltning vil være en betydelig del av områder som skal utvikles. Regjeringens prioritering av forskning på kvanteteknologi krever avansert IKT-kompetanse.

I regjeringens budsjettforslag er det satt av midler til 100 nye studieplasser innen IKT. Dette er ikke tilstrekkelig til å møte behovet for kompetanse i den pågående digitale omstillingen. Tekna mener at Norge må utdanne langt flere spesialister for å kunne utvikle fremtidens digitale og teknologiske løsninger.

Tekna viser til rapporten “Norges behov for IKT-kompetanse i dag og framover”¹ fra Samfunnsøkonomisk analyse som synliggjør et økende behov IKT-utdannede på masternivå. De studieplassene man trenger fremover vil være på et høyt nivå, og det er viktig at man nå prioriterer masterutdanninger for å sikre økt kapasitet i den avanserte kompetansen.

Tekna ber Stortinget bevilge midler til flere studieplasser innen de integrerte IKT-utdanningene.

¹ [Rapport \(squarespace.com\)](https://rapport.squarespace.com)